

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Т.в.о. директора Чугуєво-
Бабчанського лісового фахового
коледжу
(наказ від 30.08.2024 № 60)

Валерій СОЛОДОВНИК

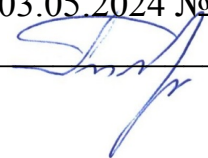
ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВознавство (ОСНОВИ ПРАВознавства)

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма	Мисливське господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство

Укладач: ПЕТЛЯ Вячеслав Петрович, викладач гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Чугуєво-Бабчанського лісного коледжу

Редактор: ГРАЙВОРОНСЬКА Зоя Іванівна, методист Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу

Програма складена на основі освітньо-професійної програми Мисливське господарство для підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр за спеціальністю 205 Лісове господарство

Програма розглянута та схвалена на засіданні
ЦК загальноосвітніх дисциплін ЧБЛФК
Протокол від 03.05.2024 № 9
Голова комісії Ірина ТЕРЕМЕЦЬ

Погоджено методичною радою
Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу
Протокол від 28.06.2024 №6

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Незалежна Україна йде по шляху створення правової держави. Розробляються і приймаються нові законодавчі акти. Розширюється сфера регулювання суспільних відносин законом і звужується сфера дії підзаконних актів. Прийняті закони відповідають Загальній декларації прав людини.

Основний курс дисципліни „Основи правознавства” забезпечує правову підготовку на допрофесійному рівні навчання. Він ставить собі на меті формування системи знань у галузі держави і права, правового регулювання економіки, юридичного забезпечення підприємницької та господарської діяльності.

Основними завданнями курсу дисципліни „Основи правознавства” є:

- вивчення проблем становлення правової системи України, правового забезпечення створення громадського суспільства, демократичної, соціальної, правової держави;
- ознайомлення з порядком вирішення господарських спорів, розгляду цивільних, адміністративних та кримінальних справ;
- ознайомлення з механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина;
- формування вмінь і навичок користування нормативно-правовими актами;
- формування правової свідомості та правової культури.

Навчальним планом для спеціальностей 205 Лісове господарство, 208 Агроінженерія, 205 Лісове господарство освітня програма Мисливське господарство передбачається вивчення курсу предмета Основи правознавства в об'ємі 60 годин, в тому числі на самостійне вивчення 30 годин Розподіл навчального часу по темах, що приведені у програмі є приблизним, викладач по погодженню з цикловою комісією має право вносити обґрунтовані зміни до обсягу та порядку вивчення тем програм відповідно до діючого навчального плану.

За підсумками вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- Права і свободи людини і громадянина;
- Послідовно і доказово (з виділенням основного) викладати правовий матеріал
- Орієнтуватись у системі права України, а також у юридичних актах, що мають безпосереднє відношення до майбутньої роботи;
- Тлумачити нормативні акти та роз'яснювати зміст законів України, що належать до вивчення галузей права:
- Правову термінологію;
- послідовно і доказово викладати правовий матеріал;
- орієнтуватись у системі права України, а також у юридичних актах, що мають безпосереднє відношення до майбутньої роботи;
- тлумачити нормативні акти та роз'яснювати зміст законів України, що належать до вивчення галузей права;

повинен вміти:

- Застосувати на практиці правові акти;
- Користуватися кодексами та коментарями до них при розгляді конкретних правових ситуацій; - Правильно складати і оформляти документи правового характеру, рекомендованих програмою і зумовлених профілем підготовки спеціаліста;
- Добирати правову літератури; складати конспекти і тези виступів з правових питань, робити правові інформації;
- Застосовувати правові знання при оцінці вчинків і фактів реального життя, які мають юридичне значення;
- Керуватися в реальному житті правовими знаннями і переконаннями, брати участь у правовиховній роботі.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та

громадянина в Україні;

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного

відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК8. Прагнення до збереження навколишнього середовища

Результати навчання за ОПП:

РН1. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для

розв'язання практичних ситуацій у сфері садово-паркового господарства.

РН2. Вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово, у тому числі з професійних питань. РН4. Знаходити, збирати, впорядковувати та застосовувати фахову інформацію з різних джерел. РН10. Дотримуватись вимог нормативних документів, міжнародних стандартів у професійній діяльності.

Орієнтовний тематичний план

205 Лісове господарство

208 Агроінженерія

205 Лісове господарство освітня

програма Мисливське господарство

Назва розділів та тем	Кількість годин					
	Всього	На уроках	в тому числі			Самостійно
			Теоретичних	Лабораторних	Практичних	
1	2	3	4	5	6	7
1. Основи теорії держави і права	4	2				2
2. Основи Конституційного права України.	4	2				2
3. Основи адміністративного права.	4	2				2
4. Основи фінансового права.	4	2				2
5. Основи цивільного права і цивільного процесу.	12	6				6
6. Основи сімейного права Нотаріат в Україні	4	2				2
7. Основи трудового права. Право соціального захисту.	12	6				6

8.Основи кримінального права.	8	4				4
9.Контрольна робота	8	4				4
Всього	60	30				30

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Визначення держави і права. Форми держави. Функції держави. Поняття права, його ознаки. Функції права. Джерела (форми) права. Виникнення і розвиток української державності. Характерні риси права України. Система права України. Джерела права України. Норми права, їх види та структура. Застосування і тлумачення норм права. Правові відносини. Юридична відповідальність. Правосвідомість, законність і правопорядок. Міжнародні конвенції та угоди, до яких приєдналась Україна.

ТЕМА 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО.

Засади конституційного права України. Конституція України -основний закон держави. Державні символи України. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Президент України, його повноваження. Кабінет Міністрів України, його повноваження. Органи місцевого самоврядування, їх повноваження. Поняття про самоврядування. Органи виконавчої влади різних рівнів, їх повноваження. Прийняття, внесення змін та доповнень і охорона Конституції України.

ТЕМА 3. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО.

Поняття адміністративного права України. Суб'єкти адміністративного права. Система центральних органів виконавчої влади України. Правові акти державного управління. Поняття адміністративного правопорушення. Умови адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень. Органи, що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

ТЕМА 4. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО.

4.1 Загальні засади цивільного права. Поняття, предмет і джерела цивільного права. Поняття цивільних правовідносин, їх елементи і види. Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин. Громадяни та юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Поняття і загальна характеристика цивільної правоздатності і цивільної дієздатності.

Поняття, види і форми угод. Недійсність угод. Поняття представництва і його види. Повноваження представництва. Представництво без повноважень. Довіреність, її види і форми. Строки дії довіреності. Припинення довіреності. Строки в цивільному праві. Позовна давність.

4.2. Право власності. Відносини, які регулюються правом власності. Поняття права власності. Суб'єкти і об'єкти права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Загальна характеристика форм та видів власності. Поняття захисту права власності. Способи захисту права власності.

4.3. Зобов'язальне право.

Поняття і види зобов'язань. Зміст зобов'язань. Сторони у зобов'язаннях. Підстави виникнення зобов'язань.

Виконання зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Окремі види зобов'язань.

4.4. Основні види зобов'язань.

Поняття і види цивільної угоди та цивільного договору. Їх зміст.

Поняття цивільної угоди та цивільного договору купівлі-продажу. Договір майнового найму (оренда). Договір позики. Підряд. Підряд на капітальне виробництво. Перевозка. Розрахункові й кредитні відносини (за вибором викладача).

4.4. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди.

Поняття зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Загальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди. Відповідальність за шкоду, заподіяну у стані крайньої необхідності, джерелом підвищеної небезпеки, спільно. Відповідальність за пошкодження здоров'я і смерть громадянина.

4.6. Спадкове право.

Поняття спадкового права. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємство за законом. Спадкоємство за заповітом. Прийняття спадщини. Перехід спадщини до держави.

Охорона спадщини. Оформлення спадкових прав.

4.7. Право інтелектуальної власності.

Загальні положення про право інтелектуальної власності. Право власності на літературний, художній та інший твір (авторське право). Право власності на наукове відкриття, на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Право власності на раціоналізаторську пропозицію.

ТЕМА 5. ОСНОВИ СІМЕЙНОГО ПРАВА.

Поняття і принцип сімейного права. Поняття шлюбу, умови і порядок його укладення. Підстави і порядок розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Особисті майнові права та обов'язки подружжя. Опіка і піклування.

ТЕМА 6. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА.

6.1. Загальні засади трудового права.

Поняття трудового права та його основні принципи. Джерела трудового права. Поняття, види, суб'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни і припинення трудових правовідносин.

Трудовий колектив підприємства і його повноваження.

6.2. Трудовий договір.

Поняття, значення і сторони трудового договору й контракту. Документи, які необхідні при прийнятті на роботу. Зміст трудового договору.

Форми і сторони трудового договору. Тимчасова і сезонна робота. Сумісництво.

Правове становище осіб, що закінчили професійні, професійно-технічні та вищі навчальні заклади.

Поняття і види переведення на іншу роботу.

Підстави припинення трудового договору.

Правове регулювання зайнятості населення.

6.3. Робочий час і час відпочинку.

Поняття робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочений і неповний робочий день. Ненормований робочий день.

Правове регулювання надурочних робіт.

Облік робочого часу.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Щоденний відпочинок. Щотижневі вихідні дні. Святкові й неробочі дні.

Основні і додаткові відпустки, їх тривалість і порядок надання. Відпустки без збереження заробітної плати. Пільги особам, що навчаються без відриву від виробництва.

6.4. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність працівників. Трудові спори.

Поняття дисципліни праці. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Статути про дисципліну. Службові інструкції. Заохочення та зразкове виконання трудових обов'язків. Дисциплінарна відповідальність працівників за порушення трудової дисципліни. Дисциплінарні стягнення та порядок їх накладення і зняття.

Поняття матеріальної відповідальності працівників. Підстави і умови матеріальної відповідальності працівників. Види матеріальної відповідальності. Договори про повну матеріальну відповідальність і умови їх укладення. Порядок відшкодування підприємству шкоди, завданої працівником.

Поняття і причини трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Підвідомчість трудових спорів. Комісії з трудових спорів (КТС). Виконання рішення КТС з трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів суду. Строки звернення за вирішенням трудових спорів. Поновлення на роботі неправильно звільнених і неправильно переведених працівників. Оплата за вимушений прогул.

Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).

6.5. Охорона праці.

Законодавчо-нормативна база України з питань охорони праці. Праця жінок. Праця молоді.

Права й обов'язки роботодавця та працівника з питань охорони праці.

ТЕМА 7. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.

Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття та ознаки злочину. Види кримінальних покарань. Поняття неосудності. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Відповідальність за окремі види злочинів. Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини у сфері господарської діяльності. Злочини проти довілля. Злочини проти безпеки виробництва. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту(за вибором викладача).

ТЕМА 8. ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА.

Загальна характеристика правового регулювання охорони навколишнього природного середовища. Основні принципи охорони навколишнього середовища. Екологічні права і обов'язки громадян щодо охорони навколишнього середовища.

Управління в галузі охорони навколишнього середовища.

Регулювання використання природних ресурсів.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

За підсумками вивчення навчальної дисципліни студенти повинні вміти:

- послідовно і доказово(з виділенням основного) викладати правовий матеріал;
- орієнтуватись у системі права України, а також у юридичних актах, що мають безпосереднє відношення до майбутньої роботи;
- тлумачити нормативні акти та роз'яснювати зміст законів України, що належать до вивчення галузей права;
- користуватися вивченою правовою термінологією;
- застосовувати на практиці правові акти;
- користуватися кодексами та коментарями до них при розгляді конкретних правових ситуацій;
- правильно складати і оформляти документи правового характеру, рекомендованих програмою і зумовлених профілем підготовки спеціаліста;
- добирати правову літературу; складати конспекти і тези виступів з правових питань, робити правові інформації;
- застосовувати правові знання при оцінці вчинків і фактів реального життя, які мають юридичне значення;
- керуватися в реальному житті правовими знаннями і переконаннями, брати участь у правовиховній роботі.

ОРІЄНТОВАНІ НОРМИ ОЦІНКИ ЗНАТЬ

Оцінці підлягають:

- відповіді на запитання, доповнення та виправлення відповідей інших студентів, участь у бесіді та дискусії, виступ з рефератом та інформацією на правову тематику, виконання на заняттях завдань для самостійної роботи тощо;
- участь у ділових іграх;
- правильність тлумачення норм права;
- практичні навички роботи з нормативними актами (кодексами, збірниками, коментарями) при вирішенні правових ситуацій та практичні вміння при складанні окремих видів ділових документів правового характеру;
- логіка викладу навчального матеріалу (послідовність, виділення основного, доведення, висновки і узагальнення);
- використання знань, отриманих при вивченні інших предметів, різних джерел знань (навчальної, спеціальної, науково-популярної, художньої літератури, газетних і журнальних статей, матеріалів радіо і телепередач тощо);
- вміння аналізувати явища оточуючого середовища і застосувати правові знання для оцінки фактів, що мають юридичне значення.
-

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка Рівень знань Характеристика виконання завдань

5 (відмінно) Високий

Студент вільно володіє навчальним матеріалом, дає повні, правильні, логічно побудовані відповіді; демонструє вміння застосовувати знання в нових ситуаціях, самостійно аналізує, аргументує, приймає обґрунтовані рішення. Усі практичні завдання та контрольні роботи виконані правильно та вчасно.

4 (добре) Достатній

Студент впевнено орієнтується у програмному матеріалі, допускає несуттєві неточності. Завдання виконані правильно, але можуть містити окремі помилки або недостатню повноту аргументації. Виявляє розуміння логіки управлінських процесів та здатність до самостійних висновків.

3 (задовільно) Середній

Студент демонструє фрагментарні знання, відповіді неповні або малоструктуровані, допускаються помилки у визначеннях, термінах або висновках. Частина практичних чи контрольних завдань виконана з помилками або невчасно. Проблеми із застосуванням теорії на практиці.

2

(незадовільно) Низький

Студент не опанував основних положень дисципліни, не здатен самостійно сформулювати відповідь або зробити елементарний аналіз. Завдання не виконані або виконані з грубими помилками. Відсутнє розуміння логіки управлінських дій у сфері лісового/мисливського господарства.

1 (дуже погано) Дуже низький

Відповідей практично немає, або вони не мають відношення до теми; студент не відвідував заняття, не виконав завдання, виявляє повну відсутність підготовки.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Конституція України
Кодекс про адміністративні правопорушення України
Цивільний кодекс України
Кодекс законів про працю України
Закон України “Про державний бюджет України”
Кримінальний кодекс України

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боброва Д.В., Дзера О.В. Цивільне право, Київ, «Вентурі», 1997.
2. Дрожжина С.В. Правознавство, Навчальний посібник, Київ, Знання, 2006. 350 с.
3. Козинцев І.П., Козаченко Л.М., Хрестоматія з правознавства, Київ, «Юрінкомінтер», 1998. 143 с.
4. Колодій М., Олійник А.Ю., Основи держави і права. Київ, «Юрінком Інтер», 1997. 231 с.
5. Коляда І., Лозовий Я. Основи правознавства. Київ, «Майстер-5», 1997. 297 с.
6. Копейчиков В.В. Основи конституційного права, Київ, «Юрінкомінтер», 1999. 189 с.
7. Копейчиков В.В. Правознавство, Київ, «Юрінкомінтер». 2005. 204 с.
8. Копейчиков В.В. Правознавство, Київ, «Юрінкомінтер». 2002. 208 с.
9. Панченко М.І. Цивільне право України, навчальний посібник 2-ге вид., Київ, Знання, 2010. 276 с.
10. Шемчуженко Ю.С. Юридичний словник довідник. Київ, 1996. 256 с.

Допоміжна

1. Довідник з охорони праці для працівників лісового господарства, Боярка, 2012.
2. Закон України “Про охорону праці” в редакції від 21 листопада 2002 р.
3. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”.
4. Кодекс законів про працю України. Київ. Юрінком Інтер, 1998. 1040 с.
10. Інформаційні ресурси
  1. Інформаційно-пошукова правова система “Нормативні акти України (НАУ)” веб-сайт. URL: <http://www.nau.ua>. (дата звернення: 26.08.2024)
  2. Офіційний сайт Держаної служби України з питань праці: веб-сайт. URL: <http://dsp.gov.ua/> (дата звернення: 26.08.2024)
  3. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій: веб-сайт. URL: <https://www.dsns.gov.ua/> (дата звернення: 26.08.2024)

4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт. URL:
<http://portal.rada.gov.ua>. (дата звернення: 26.08.2024)
5. Національна бібліотека ім. Вернадського : веб-сайт. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2024).